

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 242

din 06 martie 2014

Prin Raportul nr. 253/IJ/146/DIJ/2014 Inspecția Judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor efectuate privind apărarea independenței sistemului judiciar, ca urmare a sesizării domnului Adrian Năstase, în legătură cu afirmațiile domnului Traian Băsescu, Președintele României, făcute în cadrul unei emisiuni televizate, la postul B1 TV.

Analizând Raportul Inspecției Judiciare și înscrisurile atașate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

La data de 21 ianuarie 2014, potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii a înaintat Inspecției Judiciare sesizarea domnului Adrian Năstase privind efectuarea unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, în legătură cu afirmațiile domnului Traian Băsescu, Președintele României, făcute în cadrul unei emisiuni televizate, la postul B1 TV.

În cuprinsul memoriului formulat de domnul Adrian Năstase, se susține că, afirmația: „Năstase a reușit să instituie un sistem clientelar care a fost și este extrem de greu de dislocat”, pe care Președintele României, domnul Traian Băsescu, a

făcut-o în cadrul unei emisiuni televizate, la postul de televiziune B1 TV, cu câteva ore înainte ca Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul de 5 judecători, să se pronunțe în dosarul penal nr. _____, a afectat independența justiției.

În motivarea acestei opinii, se arată că, așa cum a înțeles din comentariul public din data de 16 ianuarie 2014, al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Livia Doina Stanciu, referitor la Hotărârea nr. 8/14 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, declarațiile domnului Victor Ponta, Prim - ministrul României, referitoare la _____ despre care a afirmat, înainte de finalizarea dosarelor că sunt, în esență, „oameni buni” a afectat independența justiției, întrucât președintele României, domnul Traian Băsescu a afirmat înainte de pronunțarea hotărârii, în esență, că este un „om rău”.

1. La data de 6 ianuarie 2014, în cadrul emisiunii „Actualitatea B1”, difuzată la postul de televiziune B1 TV, începând cu ora 11⁰⁰, a fost invitat să participe Președintele României, domnul Traian Băsescu.

Pe parcursul interviului acordat, în cadrul discuțiilor purtate de realizatorul emisiunii și invitații săi pe mai multe teme de interes public, în contextul exprimării unor aprecieri personale referitoare la activitatea domnului Ion Iliescu în perioada cât a exercitat funcția de președinte al României, domnul Traian Băsescu a declarat că:

„Însă, după părerea mea, Ion Iliescu a ținut cont foarte mult de partid în exercitarea mandatului. De aceea a stat foarte rezervat. Îmi aduc aminte de câte ori, la întâlnirile cu președintele Ion Iliescu, eu fiind în opoziție, dar președinte PD, spuneam de actele de corupție și dădea și domnul Talpeș din cap aprobator, dânsul se făcea că nu aude. Dar Năstase a reușit să instituie un sistem clientelar care a fost și este extrem de greu de dislocat.”

Din transcriptul întregii emisiuni rezultă fără dubiu că, nici anterior și nici ulterior acestei afirmații, discuțiile purtate de moderator și invitații săi nu au evidențiat și analizat aspecte legate de afacerile judiciare în care domnul Adrian Năstase a avut calitatea de inculpat, inclusiv cu privire la dosarul nr. _____

aflat în curs de soluționare pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, la momentul difuzării emisiunii.

2. Cu privire la dosarul nr. _____ aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, verificările efectuate de către Inspekția Judiciară au relevat următoarele:

Recursurile declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, l _____

_____, împotriva sentinței penale nr. _____ pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Penală în dosarul nr. _____ au fost înregistrate, pe rolul completului de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 22.03.2013, sub nr. _____ cu prim termen de judecată stabilit la Completul 1 penal din data de _____

În cauză, cercetarea judecătorească a fost finalizată la data de 19 decembrie 2014, când au avut loc și dezbaterile, pronunțarea fiind amânată pentru data de 6 ianuarie 2014.

Prin decizia penală _____ pronunțată la data de _____ de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanța de control judiciar a dispus înlăturarea dispozițiilor art. 86¹-86⁴, art. 71 alin. 5 Cod penal și art. 359 Cod procedură penală și condamnarea inculpatului _____ la o pedeapsă rezultantă de _____ închisoare și _____ interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a teza a II-a, b, c Cod penal, pentru infracțiunile prevăzute de art. 254 alin. 1 Cod penal cu referire la art. 6 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu aplicarea art. 41 alin. 2 Cod penal, art. 74 alin. 2 Cod penal și art. 80 Cod penal și de art. 194 alin. 1 și 2 Cod penal raportat la art. 131 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu aplicarea art. 74 alin. 2 Cod penal și art. 76 alin. 1 lit. b) Cod penal, cu aplicarea art. 33 lit. a), art. 34 lit. b) și 35 Cod penal.

Prin sentința penală nr. _____ 2, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Penală în dosarul nr. _____ e a fost achitat în temeiul dispozițiilor art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. a) Cod procedură penală pentru infracțiunile prevăzute de art. 254 alin. 1 Cod penal cu referire la art. 6 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu aplicarea art.41 alin. 2 Cod penal. Prin aceeași sentință, acesta a fost condamnat la pedeapsa de 3 ani închisoare cu aplicarea art. 86¹ - 86⁴ Cod penal, pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj prevăzută de art. 194 alin. 1 și 2 Cod penal.

Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) și (6) din Constituția României, „Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile însă, libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine” .

Libertatea de exprimare este garantată de art.10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, conform căruia: „fiecare are dreptul la libertatea de exprimare.

Acest drept va include susținerea opiniilor și primirea sau distribuirea de informații și idei fără intervenția autorităților publice și fără a ține cont de frontiere.

Exercitarea acestei libertăți, deoarece implică datorii și responsabilități, poate fi subiectul unor formalități, condiții, restricții și penalități după cum prevede legea și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesele securității naționale, teritoriale sau securității publice, pentru a preveni dezordinile sau infracțiunile, pentru protecția sănătății sau a moralei, pentru protecția reputației sau a drepturilor altor persoane, pentru a preveni divulgarea informațiilor primite confidențial sau pentru menținerea autorității sau imparțialității sistemului judiciar”.

Articolul 19 al Declarației Universale a Drepturilor Omului prevede că: „orice persoană are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare ceea ce implică dreptul de a nu fi tulburat pentru opiniile sale și acela de a comenta de a primi și de

a răspândi, fără a ține cont de frontieră, informații și idei prin orice mijloace de exprimare”.

Limitarea adusă de stat libertății de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative, respectiv să fie prevăzută de lege, să urmărească cel puțin unul dintre scopurile legitime prevăzute de textul Convenției și să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea acelui scop, ceea ce nu este cazul în speța de față.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de reglementările interne ale art. 124 alin. (3) din Constituția României, art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și în art. 3 alin. (2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în mai multe reglementări internaționale.

Astfel, în Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite se precizează la articolul 1 că: „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte” .

În cadrul aceluiași principii, la articolul 2 se menționează că: „sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”.

Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994, dorind să promoveze independența sistemului judiciar a elaborat mai multe reguli cu valoare de principiu.

Una dintre acestea vizează obligația statelor de a lua toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor.

Documentul prevede că sensul de „independența judecătorilor” nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime.

Conținutul acestui principiu constă în obligația executivului și legislativului să se abțină de la adoptarea oricăror măsuri care ar putea submina independența judecătorilor.

Pe lângă toate acestea, se precizează în document, „că nu ar trebui să fie permis grupurilor de presiune să submineze independența sistemului judiciar”.

Independența magistraților nu constituie doar o garanție a statului pentru înfăptuirea justiției, ci în egală măsură, un drept și o obligație a magistraților. Independența este privită ca „atribut al funcției, care îi permite judecătorului să acționeze în realizarea actului juridic și, mai ales, să decidă doar în baza legii și a propriei conștiințe, fără nici o subordonare sau influență”.

Independența nu este un privilegiu în interesul propriu al magistraților, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înfăptuirea justiției. Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelează la justiție pentru a li se face dreptate și constă în responsabilitatea magistratului de a convinge, nu prin forța principiului autorității, ci a argumentelor raționale, temeinice, constituind astfel un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Din transcriptul integral al emisiunii nu rezultă că au fost formulate critici sau presiuni în scopul subminării independenței puterii judecătorești și a slăbirii încrederii opiniei publice în justiție, ci în cadrul discursului politic, public, afirmația criticată a reprezentat un punct de vedere, o opinie personală despre activitatea desfășurată de unele personalități ale vieții politice românești.

De asemenea, se reține că aceasta a fost făcută în contextul caracterizării unui anumit partid politic și prin raportare la o perioadă anterioară, afirmația respectivă având caracter general, fără nici o referire la activitatea sistemului judiciar, la răspunderea juridică sau vinovăția domnului Adrian Năstase.

Expunerea unui punct de vedere cu privire la activitatea pe care unele persoane au desfășurat-o în viața politică românească nu poate fi considerată ca

reprezentând o depășire a limitelor admisibile ale discursului public, politic și ale libertății de exprimare, așa cum sunt protejate de dispozițiile art. 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și nu este de natură a aduce atingere independenței și imparțialității sistemului judiciar.

Din verificările efectuate de către Inspekția Judiciară se reține că afirmația domnului Traian Băsescu, Președintele României, făcută în cadrul exprimării unor opinii personale referitoare la subiecte de natură politică, fără nici o legătură cu actul de justiție, nu este de natură a aduce atingere independenței sistemului judiciar, și nici de a crea o stare de pericol în raport de specificul atribuțiilor pe care le au magistrații.

Având în vedere considerentele expuse și dispozițiile legale menționate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii urmează să dispună respingerea cererii de apărare a independenței și imparțialității sistemului judiciar ca urmare a sesizării domnului Adrian Năstase în legătură cu afirmațiile domnului Traian Băsescu, Președintele României, făcute în cadrul unei emisiuni televizate la postul la postul B1 TV.

Față de cele expuse, conform dispozițiilor art. 133 alin. (1) din Constituția României, art. 1 și art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, ale art. 75 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 19 alin. 1 pct. 6 din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor valabil exprimate membrilor prezenți,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art. 1. Respingerea cererii de apărare a independenței și imparțialității sistemului judiciar ca urmare a sesizării domnului Adrian Năstase în legătură cu afirmațiile domnului Traian Băsescu, Președintele României, făcute în cadrul unei emisiuni televizate la postul la postul B1 TV.

Art. 2. Prezenta Hotărâre nr. 242/06.03.2014 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției Judiciare.

Data în București, la data de 06 martie 2014

Președinte,

Judecător dr. Adrian BORDEA

